

ingediend op **1065** (2021-2022) – Nr. 3
9 mei 2023 (2022-2023)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Loes Vandromme

over het voorstel van resolutie

van Elisabeth Meuleman, Celia Groothedde,
Johan Danen, Jeremie Vaneckhout en Tine Van den Brande

over extra ondersteuning en begeleiding van tienerouders in het onderwijs

Documenten in het dossier:

- 1065** (2021-2022) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
- Nr. 2: Verslag van de hoorzitting

verzendcode: OND

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Loes Vandromme, Hilâl Yalçin;
Jean-Jacques De Gucht, Gwendolyn Rutten;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Tom Ongena;
Stijn Bex;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

1. Toelichting door de eerste indiener.....	4
2. Voorstel tot het organiseren van een hoorzitting	6
3. Bespreking	7
3.1. Elisabeth Meuleman.....	7
3.2. Hannelore Goeman.....	7
3.3. Jan Laeremans.....	7
3.4. Koen Daniëls	8
3.5. Loes Vandromme	9
3.6. Jean-Jacques De Gucht	10
3.7. Elisabeth Meuleman.....	10
3.8. Koen Daniëls	11
3.9. Jean-Jacques De Gucht	11
3.10. Elisabeth Meuleman.....	12

Op 10 februari 2022 nam de Commissie voor Onderwijs het voorstel van resolutie over extra ondersteuning en begeleiding van tienerouders in het onderwijs in behandeling. Na de toelichting werd beslist om een hoorzitting te organiseren, die plaatsvond op 28 april 2022 (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1065/2). Op 16 maart 2023 werd het voorstel van resolutie verder besproken. Het voorstel werd door de indieners ingetrokken.

1. Toelichting door de eerste indiener

Elisabeth Meuleman zegt dat zij al een hele tijd bezig is met de thematiek van het voorstel van resolutie, waarbij ze onder meer een organisatie bezocht die tienerouders ondersteunt. Daaruit bleek dat beleidsmatig een aantal zaken beter kunnen, wat ze ook in een vraag om uitleg aan de minister heeft voorgelegd (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2020-21, nr. 3963). Daarna werd ook overleg gepleegd met andere organisaties en actoren.

De problematiek werd nog acuter in november 2021, toen een moeder van 17 jaar haar baby hulpeloos achterliet in een vijver. Andere tienermoeders vroegen zich af of het meisje wel wist waar ze terecht kon voor hulp. Zij getuigden dat het voor hen heel moeilijk is, want er is nog steeds een maatschappelijke stigmatisering. Het is heel belangrijk dat een zwangere tiener goed wordt omringd en steun heeft, wat de keuze ook is. De ouders hebben uiteraard een belangrijke rol te spelen, maar ook de maatschappij heeft een verantwoordelijkheid, stelt de spreker. Ook het onderwijs speelt natuurlijk een rol, want veel tienermoeders en -vaders zijn schoolgaande jongeren. Op dat vlak zijn er volgens de indieners nog verbeterpunten, die ze graag willen aankaarten.

Tienerouders vallen vaak door de mazen van het net. Ze zijn niet gewoon scholier of student, maar ook opeens ouder. Iedereen weet dat een baby een ingrijpende verandering is in het leven. Voor een tiener die naar school gaat, heeft dat nog veel meer impact.

De schoolomgeving is hun omgeving met leeftijdsgenoten en vrienden. Het is belangrijk dat ze daar aansluiting bij blijven vinden, anders dreigt een groot deel van hun sociaal leven weg te vallen.

Veel tienerouders beginnen hun arbeidsloopbaan zonder diploma, want het is niet evident om na moederschapsverlof terug te keren naar school, kinderopvang te vinden en de impact van een baby in het leven te verwerken. De relatie met de school geraakt soms vertroebeld. De indieners willen de pijnpunten en drempels wegwerken.

Een eerste drempel is de moederschapsrust van tien weken voor tienermoeders, waarvan een week op te nemen is voor de uitgerekende datum. Werkende moeders hebben recht op vijftien weken moederschapsrust. De indieners begrijpen de bezorgdheid om jongeren zo kort mogelijk van school te houden, maar dat moet wel verzoenbaar zijn met het hebben van een baby. Die kinderen kunnen ook nog niet naar de kinderopvang omdat ze hun vaccinaties nog niet hebben gekregen. Crèches mogen, naast het verplichte polio vaccin, geen eisen stellen over vaccinaties, maar in de praktijk doen ze dat wel, meent de spreker. Elisabeth Meuleman pleit voor een oplossing waarbij de tienermoeder zo veel mogelijk op school is, maar in een aangepast ritme.

Op dit moment is er geen vaderschapsverlof voor tienervaders. Ook dat is voor de indieners een pijnpunt. Uit onderzoek blijkt dat het heel belangrijk is dat jonge vaders zich betrokken voelen bij de opvoeding en verzorging van hun kind. Bij gebrek aan vaderschapsverlof hebben zij niet de tijd om een band op te bouwen.

Als het kindje ziek is, zijn er geen mogelijkheden om gewettigd afwezig te zijn. Een doktersattest voor het kind is niet genoeg om de afwezigheid van de moeder te staven en al zeker niet van de vader. In een gesprek met de school en door het verspreiden van goede voorbeelden kan de situatie verbeterd worden.

Jonge mama's hebben vaak meer tijd nodig om te wennen aan de nieuwe gezins-situatie en ze ervaren vaak snel druk van de school. Die druk is begrijpelijk want de school wil niet dat jongeren afhaken en ze zijn nog leerplichtig. Het gesprek tussen de school en de jongere kan nog beter verlopen, zodat de kloof niet ver-groot.

De spreker stipt aan dat er ook geen borstvoedingsverlof is voor jonge moeders. Daarvoor zouden ook discrete oplossingen gevonden moeten worden.

Naast de schoolgerelateerde aspecten wijzen de indieners ook op een aantal andere drempels zoals het juridisch erkennen van het vaderschap.

De indieners beseffen dat er al heel wat maatregelen en beleidsaanbevelingen be-staan, evenals studies en ervaringen van organisaties, die ook opgesomd worden in het voorstel van resolutie.

Vervolgens overloopt Elisabeth Meuleman de overwegingen uit het voorstel van resolutie.

De spreker licht daarna de vragen aan de Vlaamse Regering toe.

Ten eerste vragen de indieners om in overleg te gaan met de verschillende organisaties die over en met tienerouders werken en de ervaringen die ze de laatste jaren ten aanzien van tienerouderbeleid hebben opgedaan, ter harte te nemen.

Ten tweede is het de vraag om een uniform kader uit te werken, waarbij aan de scholen mogelijkheden ter beschikking worden gesteld voor de ondersteuning van tienerouders. Het is belangrijk om goede praktijken te delen en een overzicht te verspreiden van de mogelijkheden voor ondersteuning door de school, zodat scholen-teams goed weten welke ruimte ze hebben. De spreker geeft enkele voorbeelden van concrete vragen. Is het gebruik van de P-code (afwezigheid om persoonlijke redenen) in deze context toegestaan, ook bij tienervaders? Hoe kan een school met borstvoeding omgaan? In welke mate kan er van de leerdoelen worden afgeweken, met het gewenste schoolse traject van de betrokken leerling voor ogen? Een andere mogelijke vraag is of er afgestapt kan worden van het lineaire onderwijssysteem en of er voor die doelgroep modulaire onderwijssystemen kunnen worden ingevoerd.

Ten derde vragen de indieners om scholen aan te moedigen om te blijven inzetten op preventie en op het organiseren van adequate vormingen en om vanuit Vlaanderen ook voor voldoende ondersteuning en middelen te zorgen.

De vierde vraag is om alle scholen aan te moedigen om een aanspreekpunt en een vertrouwenspersoon naar voren te schuiven die heel specifiek rond tienerzwangerschap werkt.

Een vijfde punt is tijdelijk onderwijs aan huis te verplichten voor tienermoeders die niet meer op school raken, zodat onderwijs een aanwezig thema blijft. Die lessen kunnen overigens ook gewijd worden aan thema's die de tienermoeders voorbereiden op het moederschap.

Een volgende vraag is om in het bijzonder de tienermoederwerkster, die aan huis komt bij de tienermoeder, als goede praktijk voor het voetlicht te brengen in heel Vlaanderen en die werking aan te moedigen in elke centrumstad.

De zevende vraag is om met het hoger onderwijs samen te zitten zodat een gepast zwangerschaps- en ouderschapsbeleid op dat onderwijsniveau kan worden uitgetekend en om daarvoor een geschikt budget uit te trekken.

De indieners vragen ook om de moederschapsrust uit te breiden door ofwel ervoor te zorgen dat tienermoeders evenveel weken krijgen als werkende moeders, ofwel na de huidige kortere moederschapsrust enkele overgangsweken toe te staan, waarbij de moeder bijvoorbeeld enkele schooldagen of halve schooldagen op school aanwezig is, in samenspraak met het schoolteam. Die overgangperiode zou minstens moeten lopen tot de baby de nodige vaccinaties heeft gekregen om (voltijds) naar de kinderopvang te kunnen.

Ten negende vragen de indieners om een flexibeler opvangsysteem op te zetten, waarbij er bijvoorbeeld in opvangmogelijkheden dicht bij scholen enkele plaatsen worden vrijgehouden voor de jonge mama's en papa's.

Een tiende punt is de betaalbaarheid van de kinderopvang te garanderen en voldoende bekend te maken bij jonge tienerouders.

De elfde vraag is om sociaal verlof mogelijk te maken voor tienermoeders en tienerouders als hun kind ziek is.

Ten twaalfde vragen de indieners te onderzoeken welke begeleiding en ondersteuning mogelijk is voor tienervaders, zodat ook zij hun rol als ouder in de eerste levensfase van het kind kunnen opnemen. Het zou een waardevol signaal zijn als ook tienervaders geboorteverlof kunnen opnemen.

Een volgende vraag is de drempels voor begeleid wonen voor tienermoeders en eventueel hun partner weg te werken door bijvoorbeeld voor voldoende plaatsen te zorgen en een langdurige, flankerende trajectbegeleiding vanuit hulpverleners op te zetten.

Ten veertiende vragen de indieners te zorgen voor de extra ondersteuning van tienerouders met een mentale beperking.

De vijftiende vraag is te onderzoeken of de extra drempels die ongetrouwde tienervaders ondervinden bij het opnemen van het juridische vaderschap, kunnen worden weggewerkt, in het bijzonder als ze wel degelijk de wens hebben om het kindje te erkennen.

De laatste vraag is om zo nodig in gesprek te gaan met de federale overheid om pijnpunten weg te werken.

2. Voorstel tot het organiseren van een hoorzitting

Elisabeth Meuleman zegt dat de organisaties zeker bereid zijn om hun bevindingen en prioriteiten toe te lichten. De organisaties kunnen volgens het lid goed aantonen welke veranderingen nog nodig zijn. Zij stelt voor om een hoorzitting te organiseren met een aantal organisaties.

Het is volgens de spreker geen ideologisch controversieel thema. Het doel is om gericht en pragmatisch een aantal zaken te verbeteren. Zij hoopt tot een gezamenlijk voorstel van resolutie te komen dat een aantal zaken oplost.

Roosmarijn Beckers is er voorstander van om een hoorzitting te organiseren. Zij is ook vragende partij om aan een gezamenlijk voorstel van resolutie mee te werken.

Loes Vandromme, Steve Vandenberghe en Koen Daniëls willen eveneens in gesprek gaan met de organisaties tijdens een hoorzitting. Koen Daniëls wijst op een aantal beleidsinitiatieven van de voorbije tien jaar en stelt voor om tijdens de hoorzitting gericht op een aantal zaken te focussen.

Elisabeth Meuleman bevestigt dat de organisaties willen ingaan op hun ervaringen met de genomen maatregelen van de voorbije tien jaar. Het is dus niet haar bedoeling om alles in oenschouw te nemen alsof er nog niets zou bestaan.

De commissie beslist om een hoorzitting te organiseren over het voorstel van resolutie.

3. Bespreking

3.1. Elisabeth Meuleman

Volgens *Elisabeth Meuleman* is uit de hoorzitting duidelijk gebleken dat er binnen het werkveld een zeer brede steun is voor het voorstel van resolutie. Een aantal van de aangehaalde knelpunten en voorstellen, zoals de nood aan handvatten voor scholen, een meer uniform beleidskader, de uitbreiding van de moederschapsrust van negen tot vijftien weken, sociaal verlof, een betere bekendmaking en toepassing van het onderwijs aan huis, de nood aan maatregelen voor vaders, de inzet van mobiele teams en het investeren in opvangmogelijkheden, werden tijdens de hoorzitting meermaals en door verschillende sprekers bevestigd.

Het voorstel van resolutie gaat over een kleine groep jongeren. De voorstellen vragen ook geen grote budgetten om de toekomst van die veelal kwetsbare ouders en hun kinderen niet verder te hypothekeren. Het voorstel is ook niet ideologisch beladen. Elisabeth Meuleman roept haar collega's dan ook op om het voorstel van resolutie te steunen.

3.2. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman vond de hoorzitting bijzonder aangrijpend. De sprekers hebben zeer duidelijk gemaakt welke concrete knelpunten voor tienermoeders er zijn om naar school te kunnen blijven gaan en welke maatregelen kunnen worden genomen voor tienervaders die ook hun vaderrol moeten kunnen opnemen.

Het lid sluit zich aan bij de analyse van Elisabeth Meuleman: het voorstel van resolutie bevat heel concrete, haalbare, eenvoudig implementeerbare voorstellen die een groot verschil kunnen maken voor deze kleine maar belangrijke en kwetsbare doelgroep.

Vooruit steunt daarom van ganser harte en met veel overtuiging het voorstel van resolutie en hoopt dat de meerderheidspartijen dat ook zullen doen.

3.3. Jan Laeremans

Als gezinspartij wil het Vlaams Belang gezinnen met jonge kinderen ondersteunen, zegt *Jan Laeremans*. Zeker in kwetsbare gezinssituaties, zoals bij tienerouders, is er nood aan voldoende begeleiding. Het lid erkent dat het voorstel van resolutie een stem geeft aan die kwetsbare groep.

Er is volgens het lid meer onderzoek nodig naar de problematiek van tienerzwangerschappen. Hij vindt het vreemd dat dat niet de eerste vraag is in het voorstel van resolutie, zodat er een betere basis zou zijn voor het beleid.

Vraag 1° tot en met 4° handelen over schoolorganisatorische kwesties. Het Vlaams Belang kan zich vinden in vraag 1° en 2°, over meer overleg met de betrokken

organisaties en het onderwijsveld en de opmaak van een uniform kader voor scholen, zodat men kan inspelen op de ondersteuningsnood van tienerouders. Dat wordt best opgenomen in het zorgplan van de school. Maar het mag niet de bedoeling zijn de planlast voor scholen te verhogen, zeker in scholen waar dit probleem zich haast nooit voordoet. Vandaar het voorbehoud bij vraag 3° en 4°. Preventie en kennis over de biologische, sociale en relationele aspecten van seksualiteit – waarvan in vraag 3° wordt verwezen – zijn vervat in de eindtermen. Er gaat ook al budget naar organisaties die zich daarmee bezighouden. Bij punt 4° ziet het lid niet in waarom elke school een specifiek aanspreekpunt voor deze problematiek zou moeten hebben. Ook het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) kan daarop inspelen.

Vraag 5° tot en met 8° gaan over de rechten van toekomstige tienermoeders met betrekking tot onderwijs. Het lid snapt de goede intenties van de indieners bij vraag 5° over tijdelijk onderwijs aan huis, maar dat lijkt hem een te lineaire oplossing die geen recht doet aan specifieke situaties. Want naast tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) zijn er ook nog andere initiatieven zoals Bednet. Onderwijs voor tienermoeders is maatwerk. Het Vlaams Belang pleit ervoor om de scholen vrijheid en verantwoordelijkheid te geven, waarbij in samenwerking met het CLB naar de individuele behoeften van de leerling wordt gekeken. Er zou meer informatie moeten worden gegeven aan de scholen over initiatieven zoals TOAH, Bednet en dergelijke.

Het lid denkt dat tienerzwangerschappen vooral in het buitengewoon secundair onderwijs voorkomen. Daar zitten ook leerlingen met gedragsproblemen. Zwangere leerkrachten of andere personeelsleden worden in het buitengewoon onderwijs vaak meteen in moederschapsbescherming geplaatst. De vraag rijst of dat moet worden doorgetrokken naar zwangere leerlingen.

Het spoor van de toepassing van TOAH voor chronische ziekte bij tienerzwangerschap verdient zeker opvolging. Zo kan de vraag tot sociaal verlof voor tienermoeders grotendeels worden opgeschort. Het Vlaams Belang steunt de vraag tot het optrekken van de moederschapsrust tot vijftien weken. Ook de vraag om meer aandacht voor tienervaders wordt bijgetreden. Het is onzinnig te verwachten dat jonge vaders tijdens de bevalling op school aanwezig zijn. Naast de afwezigheidscodes is er ook het instrument van de P-codes, al zijn die afhankelijk van de goodwill van de directie en kunnen die dus per school verschillen.

Dan zijn er vraag 9° tot en met 16°. Het voorbehouden van plaatsen in kindercrèches voor tienerouders en dus ook plaatsen onbenut laten, is volgens het lid in de huidige omstandigheden weinig realistisch.

Uit de hoorzitting onthield Jan Laeremans enkele frappante getuigenissen. Veel tienerzwangerschappen zijn het gevolg van welzijnsproblematieken. Het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin heeft een rol in het milderen van die factoren.

Tienerouders vragen in de eerste plaats om meer begrip. Men moet zich ervoor hoeden om hen te beoordelen vanuit medelijden of vanuit een gevoel van morele superioriteit. Een dergelijk begrip valt moeilijk in decreten te vatten. De commissie moet tienerouders het signaal geven dat er begrip is voor hun situatie en een wil om hen te ondersteunen. Maar omdat het Vlaams Belang nog enkele bedenkingen heeft bij het voorstel van resolutie, zal zijn fractie zich bij de stemming onthouden.

3.4. Koen Daniëls

Koen Daniëls dankt de indieners om het thema op de agenda te plaatsen. Zoals ook de vorige spreker aangaf, zijn er grote verschillen in de mate waarin scholen met deze problematiek geconfronteerd worden.

Het lid vindt enkele van de voorstellen wel bijzonder. Elke zwangerschap en elke situatie is anders. De kern van de aanpak is dus maatwerk. Het voorstel van resolutie gaat hier volgens het lid aan voorbij, doordat het te veel verplichtingen oplegt. Hij geeft het voorbeeld van de kinderopvangplaatsen vlakbij de school; soms kan het een betere oplossing zijn om de kinderopvang dichterbij huis of de woonplaats van de grootouders te voorzien. Het voorbehouden van plaatsen valt dus moeilijk te organiseren. Een gelijkaardige opmerking geldt voor TOAH; ook daarover kunnen misschien betere, andere afspraken worden gemaakt met de school, zoals uitgestelde proeven.

Het voorstel van resolutie bevat uiteraard ook goede pistes, zoals inzetten op preventie en adequate vormingen. Over de rol van de vader kan veel debat worden gevoerd, maar de beste oplossing is dat die zijn diploma behaalt, zodat het gezin over een degelijk inkomen beschikt.

Het lid stelde vorig jaar een schriftelijke vraag over het bestaande ondersteuningsaanbod (*Schriftelijke Vragen* VI.Parl. 2021-22, nr. 515 aan minister Wouter Beke). Hij kreeg daarop een zeer uitgebreid antwoord. Tal van organisaties hebben een beleid over tienerzwangerschappen ontwikkeld. Het lijkt hem nuttig om die informatie samen te brengen op één website voor scholen die op zoek zijn naar informatie. Zo kunnen scholen worden ondersteund in het maatwerk. Het voorstel van resolutie zet volgens het lid te sterk in op een verplichtend, uniform karakter. Hij geeft het voorbeeld van het verplichte aanspreekpunt; elke school is nu al verplicht een zorgbeleid te ontwikkelen, waarbij er vaak meerdere contactpersonen zijn. Een persoon verplicht aanstellen als aanspreekpunt voor tienerzwangerschappen gaat daaraan voorbij.

Het lid besluit dat de bestaande goede praktijken beter moeten worden bekendgemaakt. Het voorstel van resolutie bevat volgens hem te veel verplichtingen, waardoor maatwerk wordt verhinderd. Om die reden zal de N-VA-fractie het voorstel van resolutie niet goedkeuren, al noemt hij het positief dat het thema onder de aandacht werd gebracht.

3.5. Loes Vandromme

Loes Vandromme dankt de indieners en de sprekers tijdens de hoorzitting om het thema op de agenda te plaatsen.

Als men het voorstel van resolutie vanuit een welzijnsbril bekijkt, stelt het lid vast dat tienerzwangerschappen als een te geïsoleerde problematiek worden beschouwd. De ruimere context is echter heel bepalend voor de toekomst van ouders en kind. Er is nood aan een meer geïntegreerde benadering van hulpverlening aan tienerouders en hun kinderen. Ze geeft het voorbeeld van het zorgcontinuüm; er moet niet van bovenaf worden bepaald wat er moet gebeuren, van onderuit moet men de kracht en middelen krijgen om dat af te stemmen op de schoolse context en de noden van de leerling. Daar moet aandacht voor zijn, maar niet op de verplichtende manier die de indieners voorstellen.

Wat TOAH betreft, verwijst Loes Vandromme naar haar recente vraag over de evaluatie van de maatregelen voor onderwijs aan zieke kinderen (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2022-23, nr. 904). In zijn antwoord, op 12 januari 2023, gaf minister Ben Weyts aan dat die studie snel zou worden vrijgegeven. Maar twee maanden later is de studie er nog altijd niet. Het lid verwijst daarnaar omdat tienermoeders een van de doelgroepen zijn in de studie. Het lid stelt voor om de resultaten van de studie af te wachten, waarna enkele van de voorstellen uit het voorstel van resolutie kunnen worden meegenomen in de bespreking ervan. Het lijkt haar belangrijk een omvattend verhaal te brengen. Om die reden zal de cd&v-fractie het voorstel van resolutie niet goedkeuren, ook al waardeert Loes Vandromme de inspanningen van de indieners.

3.6. Jean-Jacques De Gucht

Tienerzwangerschappen zijn een reële problematiek, stelt *Jean-Jacques De Gucht*. Na de hoorzitting kunnen er vragen rijzen over hoe de omkadering daarvan momenteel werkt. Maar als men dan dieper graaft, blijkt dat er in 2014 bijvoorbeeld bewust voor werd gekozen om het moederschapsverlof korter te maken, om maximaal te kunnen inzetten op onderwijs. Tienerouders moeten maximale kansen krijgen om hun onderwijs op een goede manier af te werken.

De initiatieven die vandaag bestaan, zouden misschien beter op elkaar kunnen worden afgestemd en bekendgemaakt. Maar het lid denk niet dat er vandaag een slecht beleid wordt gevoerd waar dringend aan moet verholpen worden.

Het lid meent gehoord en gelezen te hebben dat het aantal tienerzwangerschappen in Vlaanderen daalt, wat positief is, want vaak gaat het om problematische situaties. Er is nood aan een aanklampend beleid en informatiedoorstroming. Op het einde van de rit is het zowel voor de ouders als hun kinderen belangrijk dat zij alle kansen krijgen om hun onderwijs af te maken, want dat zal ervoor zorgen dat het welzijn van henzelf en hun kind maximaal verzekerd is.

Terzijde merkt het lid op dat de verloven, zoals het moederschapsverlof, volgens hem een federale bevoegdheid zijn.

3.7. Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman is het met verschillende opmerkingen eens. Elke situatie is inderdaad anders, er moet naar de context worden gekeken, er is een kwetsbaarheid op vele vlakken en er moet nauw worden samengewerkt met Welzijn. Dat staat buiten kijf.

Ze raadt de collega's aan het verslag van de hoorzitting nog eens te lezen. Daar werden een aantal zeer specifieke en gemeenschappelijke knelpunten naar voren gebracht. Waarom kunnen die niet worden aangepakt? De indieners van het voorstel van resolutie staan open voor aanpassingen, ook op basis van de hoorzitting. Ze geeft het voorbeeld van TOAH dat een recht moet zijn in plaats van een verplichting. Zo zijn er ook nog andere mogelijkheden tot herformulering van de tekst.

Wel is duidelijk gebleken dat negen weken ouderschapsverlof na de geboorte veel te weinig is. Daarover waren er schrijnende getuigenissen, bijvoorbeeld van kindjes die al na twee maanden naar de crèche moesten en een moeder die zich 'verscheurd' voelde tussen leerling zijn en mama zijn.

In 2014 werd inderdaad beslist om het moederschapsverlof zo kort mogelijk te houden om de band met het onderwijs niet door te knippen, maar dat werkt niet. De band wordt net doorgeknipt omdat het te vroeg is en er te weinig rekening wordt gehouden met de context. Vandaar de vraag tot uitbreiding. Als moeders vroeger naar school willen gaan, bijvoorbeeld deeltijds of via Bednet, moet dat mogelijk zijn. De spreker vraagt om het moederschapsverlof niet sowieso te beperken tot negen weken, want dat is onmenselijk kort.

Een tweede opmerking betrof het vaderschapsverlof, waarvoor momenteel niets voorzien is. Vaders hebben geen mogelijkheid om een band op te bouwen met hun kind. Scholen mogen niet in de onzekerheid verkeren over wat op dat vlak al dan niet kan. De spreker vraagt daarover te communiceren en ervoor te zorgen dat er mogelijkheden zijn voor de vaders. Hetzelfde geldt voor sociaal verlof, codes, rechten enzovoort. Ook daarover zijn er veel vragen en daar moet iets mee worden gedaan.

De indieners en de organisaties vragen niet dat er in de kinderopvang automatisch een aantal plaatsen continu worden vrijgehouden voor tienermoeders. Wel moet op het moment van de zwangerschap worden bekeken of er opvangmogelijkheden zijn.

Er zijn inderdaad heel veel organisaties die hulp verlenen, maar het zijn net die organisaties die aangeven dat er te weinig coördinatie is, dat er te weinig uniformiteit en kennis is over de problematiek. Er zijn te weinig plaatsen waar er effectief tienermoederbegeleiders zijn; zo loopt het project Lejo enkel in Gent en recent in Antwerpen, terwijl er op meer plaatsen noden zijn.

Er werd gesteld dat elke school een zorgplan heeft. De organisaties kaartten aan dat in die plannen soms met geen woord wordt gerept over tienerzwangerschappen. Het is best mogelijk dat er scholen zijn waar dat zelden voorkomt, maar er moeten toch minimale richtlijnen zijn voor het geval er zich toch situaties zouden voordoen. Dat is toch geen overmatige planlast? Dat maakt maatwerk toch niet onmogelijk?

Het opzet van het voorstel van resolutie is zeker niet om alles vast te beitsen, geen flexibiliteit meer toe te laten en een uniform kader op te leggen, maakt de spreker duidelijk. Het voorstel wil vooral een aantal knelpunten wegwerken. Daarom vraagt Elisabeth Meuleman nogmaals of er, na eventuele aanpassingen, een mogelijkheid is om tot een meer gedeelde visie en resolutie te komen, die dan samen kan worden ingediend. Ze vraagt aan Loes Vandromme wanneer de resultaten van de studie worden verwacht.

Loes Vandromme stelde haar vraag op 12 januari 2023. De minister antwoordde toen dat de studie er snel zou komen, maar sindsdien heeft ze daar geen informatie meer over.

3.8. Koen Daniëls

Koen Daniëls wijst op de werkwijze in het parlement: er werd een tekst ingediend en toegelicht; er vonden hoorzittingen plaats; vandaag was er de bespreking. Aan de tekst die vandaag voorligt, werden na de hoorzittingen geen wijzigingen aangebracht – ook al gaf Elisabeth Meuleman aan dat dat misschien wel beter was geweest. Het verslag van de hoorzitting en van deze vergadering is publiek bekend en wordt bezorgd aan de Vlaamse Regering, die daarmee aan de slag kan gaan. Het lid hoorde bij alle partijen steun voor de vraag om flexibiliteit, een betere bekendmaking van het aanbod en waardering voor het feit dat het onderwerp op de agenda werd geplaatst. Dat was dus zeker geen verloren tijd en werk.

Maar de tekst is wat hij is. In vraag 6° wordt bijvoorbeeld voorgesteld om de tienermoederbegeleiders in te zetten in alle centrumsteden, terwijl Elisabeth Meuleman daarnet voorstelde om dat in heel Vlaanderen te doen. Dat is niet hetzelfde. Een ingediende tekst moet ter stemming worden voorgelegd, dat is een procedurele opmerking.

3.9. Jean-Jacques De Gucht

Alle commissieleden zijn zich bewust van het probleem van tienerzwangerschappen en willen zoeken naar de manier waarop dat best kan worden begeleid, stelt *Jean-Jacques De Gucht*. Gelet op de opmerkingen van Loes Vandromme over de studie, waarin het onderwerp ook behandeld wordt, lijkt het hem weinig opportuun om over het voorstel van resolutie te stemmen. Hij suggereert dat de indieners hun voorstel intrekken en dat men, mede op basis van de hoorzittingen en de bespreking van de studie, tot een gemeenschappelijk gedragen standpunt kan komen. Hij ziet niet echt grote tegenstellingen. De vraag is vooral op welke manier men best voortwerkt. Vanuit het Vlaams Parlement moet volgens hem wel een signaal komen dat dit een belangrijk onderwerp is.

3.10. Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman is bereid om het voorstel van resolutie in te trekken en te wachten op de studie. Ze is ook bereid een voorstel van de meerderheid te steunen dat een aantal knelpunten aanpakt die in de hoorzitting aan bod kwamen. Ze brengt liever dingen in beweging dan zelf de pluimen op haar hoed te steken.

Ze trekt bij deze het voorstel van resolutie in.

De *voorzitter* dankt Elisabeth Meuleman voor de constructieve oplossing.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Loes VANDROMME,
verslaggever